

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛАЗИ НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ

ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:

на годину	6 дин.
на пола године	3 дин.
за стране земље на годину	9 дин.

Недеља 1. Новембра 1892.

Цена је огласима 6 дин. пара од врете
Претплату ваља слати упућеницом на општински
суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Неплаћена писма не примају се

ОБЗНАНА

Како је до сад велики број зграда везан са варошким Водоводом, и како се у већини тих зграда отпочела вода трошити, те ће од 1. Нов. о. г. отпочети наплата таксе за потрошњу воде, и управа Водовода моли грађанство да прими к знању следеће:

1. Сопственици оних зграда, које су са Водоводом спојене, и у којима је инсталација Водовода извршена до 20. Октобра о. г. закључно, подлеже плаћању основне таксе и кирији за водомер почев са 1-вим Новем. о. г. — Сопственици оних зграда, које се инсталишу од 21. Октобра до 20. Новембра о. г. подлеже плаћању основне таксе и кирији за водомер са 1-вим Децембром о. г. Сопственици оних зграда, које се инсталишу од 21-ог Новембра до 20. Децембра о. г. подлеже плаћању са 1. Јануаром наступајуће године и т. д.

2. Досадања употреба воде, било од појединих предузимача за издање нових грађевина, којима је привремена употреба дозвољена, било од појединих сопственика кућа код којих је инсталација извршена до 20. Окт. о. г., било од сопственика, у чијим кућама инсталисање није довршено а употреба воде дозвољена на провизорну чесму сматра се као привремена употреба воде по чл. 24. правила о издавању воде из београдског водовода. Читање водомера обавиће се 1. Новем. о. г.

3. Сопственици зграда, у којима инсталисање није извршено, али су домаћи чинили и сада чине употребу воде на провизорним чесмама, подлеже основној такси и кирији за водомер почев са 1-вим Новем. о. г.

Бр. 3094

31. Окт. 1891.

Београд.

Управа водовода.

ГРАЂАНСТВУ ВАР. БЕОГРАДА

У интересу здравља овдашњег грађанства, а по предлогу општинског санитета забрањено је захватање воде са Саве и Дунава, и зато су отворене на више места привремене чесме — хидранти — на којима ће моћи грађанство узимати воду у ниже означено време.

По све дневно од 7 сати изјутра до подне и од 1¹/₂ до 6 сати у вече отвориће се хидранти за издавање воде на овим местима:

- 1.) На углу Дворске и Маркове пијаце,
- 2.) На углу Миланове улице и Обилићевог Вента (Позоришни трг),
- 3.) На градском пољу код реалке,
- 4.) На шанцу пред Распоповом кућом,
- 5.) На Тобцијској Пијаци код „Бајлона“,
- 6.) На раскршћу улица код „Славије“,
- 7.) На палилулском тргу пред кафаном 7 шваба,
- 8.) У Душановој улици код Нове Основне школе.

Вода издавање се грађанима који буду дошли с малим судовима бесплатно, а наплаћиваће се за сваку саку од 150 литара 0-10 динара

Сакацијама прописана је такса за препродају те воде у 0-40 дин. за саку од 150 литара.

Од стране суда општине вар. Београда 21 Октобра 1892. год. АБр. 10.793.

РАД ОПШТИНСКОГ ОДБОРА 80. ВАНРЕДНИ САСТАНАК 22. Октомбр 1892. год.

Председавао председник г. Милов. Р. Маринковић, присуствовао члан суда Јов. Антонијевић, одборника били: г. г. Н. Х. Поповић, М. Јовановић, Мих. Банковић, Ст. Чађевић, В. Ж. Нешић, М. Борђевић, Др. Павло Поповић, Коста Д. Главишић, Лазар Дашковић, Др. М. Лeko, Љ. Јовановић, М. Марковић, Р. Драговић, В. С. Новаковић, М. Велизарић, С. Велановић, Борђе Наранчић, Гаврило Бркић, Коста Б. Михаиловић, С. Азриел, М. О. Петровић, М. Капетановић и Мих. П. Вончић.

I.

Прочитан је записник одборских одлука седнице држане 19. октобра 1892. год. и учињене су ове допуне: у одлуци КЊБр. 861. да приход од винарских магацина иде у касу трошаринску пошто су за потребу трошарине и подигнути и у одлуци КЊБр. 866. да се и друм што иде од три кључа ка фабрици дувана оправи као и онај код „Лондона.“

II.

Председник износи одбору на мишљење молбе, којима се траже уверења о сиротном стању.

По прочитању тих молби АБр. 10774, СБр. 18966 18892, 18991, 18990, одбор је изјавио мишљење, да се суд предходно увери о имовном стању молилаца Милутина Станковића, Христине Д. Мијатовића, Живке Димитријевића, па тек онда да им се изда тражено уверење; да се Косари В. Илића може дати тражено уверење и да се Василија Вујице Алексића не може дати тражено уверење.

III.

Председник извештава одбор, да је суд општински решењем својим од 15. Окт. 1892. г. АБр. 10655 решно, да се лебац у другој половини месеца октобра о. г. продаје по осамнаест пара дин. по килограму а да буде лебац тежак хиљаду сто дванаест грама у вредности од двадесет пара.

По саслушању овога одбор је примио к знању ово решење судско.

IV.

Председник саопштава одбору, да је суд општински решењем својим од 21. Окт. 1892. год. а на основу правила о слободном клању стоке од 19. Нов. 1890. год. АБр. 2164 издао наредбу о месту за продају стоке у Београду и о наплати пијачне таксе за ову продају.

По саслушању овога и прочитању тог решења одбор је одобрио у свему ову наредбу суда општинског.

V.

Одборник г. Марко Велизарић предлаже, да се у Душановој улици код Видинкапије направи рампа, како би се у тој улици отворно саобраћај док се колосек не оправи.

По саслушању овога одбор је усвојио у свему овај предлог и препоручно да се што пре изврши.

VI.

Одборник г. Стеван Чађевић пита, зашто се не износи на решење извештај повереништва о томе, који се предмети могу предавати на великој пијаци.

Председник изјављује, да ће на ово питање у идућој седници одговорити.

VII.

По прочитању протокола лицитације СБр. 18958, држане за издавање под закуп плаца општ. више чесме Књегине Љубице, одбор је решно, да се општ. плац више чесме Књ. Љубице изда под закуп за време од 1. Новембра 1892. год. до 1. Новембра 1897. године Николи Милишићу трговцу за цену од девет стотина динара годишње, ако положи прописану кауцију.

VIII.

По прочитању протокола лицитације СБр. 18766, држане за издавање под закуп општ. њиве код „Убанлића винограда“ одбор је решио да се општ. њива код „Убанлића винограда“ изда под закуп за време од 1. Новембра 1892. год. до 1. Новембра 1899. године Михајлу Крајиновићу олд. бунарицији за цену од осамдесет и три динара и педесет пара динарских годишње, с тим да се зграде, што на том имању постоје, добро дезинфицирају.

IX.

По прочитању понуде Ј. Ш. Пачића олд. трговца АБр. 9532 о давању његове куће „Хотел Венеција“ под закуп за смештај кварта са-

вамаалског, одбор је решно, да се ова понуда у свему прими с тим, да сопственик зграде буде дужан учинити нужне поправке у згради, које буде захтевала потреба кварта. Закупна цена у четри стотине динара месечно има се плаћати до 1893. год. из партије буџетом одређене на непредвиђене трошкове, а доцније да се стави у буџет расхода општине београдске.

Закуп има трајати од 1. Новембра 1892. г. па до 1. Новембра 1895. године.

X.

Поводом тим, што полицијска власт у последње време својим поступањем према општини београдској наноси општину штете њеним инте ресима и самоуправи, — одбор одлучује да се о свему томе обавести грађанство овим прогласом. *)

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ

— Општински буџет. Одбор општине вароши Београда у неколико последњих својих седница претресао је буџет општине вароши Београда и у начелу и у поједино стима и усвојио. Буџет је одмах послат Државном Савету на одобрење. После одобрења Саветског, буџет ће се оштампати у општинским новинама.

ЖЕНСКО ДРУШТВО
у Београду
Бр. 305.
27. Октобра 1892. год.
Београд

Општини Града Београда

На представку и молбу Управе Женског Друштва од 28. Септембра о. г. Бр. 289. Ви сте вашим решењем саопштили у писму од 6. о. м. АБр. 10484. изволили одредити Женском Друштву за његову Раденичку Школу годишњу помоћ у двадесет хвати дрва, која сте за ову годину одмах дали и пренети у школу.

Управа Женског Друштва сматра за своју најпречу дужност овим замолити, да госпо-

*) Проглас је овај штампан на челу листа од 25. Октобра 1892. год. Ур.

ЂУРА Ђ КАСТРИОТИЋ
СКЕНДЕРБЕГ

ИСТОРИЈСКА РАСПРАВА

написао

Никола Вулић

(С једном генсалошком таблицом)

(Темат награђен првом видованском наградом општине београдске.)

мото:

Скендербег је срца Обилића
његош.

ГЛАВА ТРЕЋА

Одметништво Хамзино

Не прође иза овог догађаја још ни година дана, а већ је Скендербег имао да претрпи још један жесток удар несрећне судбине, истина последњи те врсте, али и најтежи. Хамза, његов нећак и један од првих војвода и помоћника, и он га остави и пређе непријатељу.

Али пре но што пређемо на тај догађај, да видимо летимце, шта је било до њега. Кад Мухамед, после пропасти Мозове,

дин председник као и сва господа одборници општине вароши Београда изволе примити изјаву њене највеће захвалности па овако хуманом и родољубивом одзиву њеној молби уверена, да ће општина наше престонице својим племевитим делом стећи признање од свакога, а Женско Друштво и његове сиротице, за које се оно брине, задужити вечном благодарношћу.

Са високим поштовањем
Председница Женског Друштва
Персида Пинтеровићева

Деловодкиња
Јелена Н. Марковићева

ОПШТИНСКЕ ЛИЦИТАЦИЈЕ

Општински суд држаће за издавање следећих својих права под закуп, јавне лицитације:

на дан 2. Новембра ове године
право на наплату тањинашких такса, од 1. Јануара 1893. год. до 31. Децембра исте године;

на дан 3. Новембра ове године
право своје на вађење песка са обала Савске и Дунавске за време од 1. Јануара 1893. год. до 31. Децембра исте године

Лицитација ће се држати у књиговодству општ. суда. Одпочеће се тачно у 2 а закључити у 5 часова по подне.

Услови могу се видети сваког радног дана у књиговодству за време канцелариско.

Од суда општ. Београдске 28/Х 1892. год Бр. 17939, у Београду.

Пошто на држану лицитацију за давање општ. права за цубок од заклане стоке у овој општини, која је држана 22. овога месеца, није дошао довољан број лицитаната, то ће суд општине Београдске ову лицитацију држати

на дан 10. Новембра ове године
у књиговодству општинског суда.

опази, да Скендербегу баш ни на који начин не може наудити, одлучи се, да сву своју снагу окрене сад на српски Београд а на границе арбанске да пошаље само повећу војску, да му чува области од арбанаских упада.

Дознавши идуће године (1456.) последњих дана месеца марта, да је та војска турска стигла на границе његове а не знајући, какав јој је задатак, Скендербег се пожуре Дибри и стаде очекивати, да по своме обичају она уђе у Арбанију. Али Турци се и не помицаху из свога табора. Онда их он стаде свакојако узнемиравати, не би ли му како изишли на мегдан. Али кад виде, да су му сва усиљавања узалудна, остави ту Моза с два пута већом војском но што је имао обичај остављати, а сам се врати гробу Редонима, како вели безимени писац, да надгледа грађење започете тврђаве, а Барлеције, да проведе остатак године у лову и другим таким забавама.†)

Међутим и султан се беше добро спремио и 13. јуна††) појави се пред Београдом. Огромна његова војска од преко сто педесет хиљада људи и силна артиљерија од триста топова, улевале су му наду, да ће ту твр-

†) Barletius, De Vita etc. lib. IX., 251.

††) Hammer, I. 255.

Лицитација одпочеће се у 2 а закључити у пет часова по подне.

Позивају се лицитант да на ову лицитацију дођу.

Услови могу се видети сваког радног дана у канцелариско време у књиговодству општ. суда.

Од Суда општ. Београдске 30. Октобра 1892 год. СБр. 17987. у Београду.

РЕДОВНИ САСТАНАК

ОДБОРА ОПШТИНЕ БЕОГРАДСКЕ

(по стеногр. вештачима)

држан 15. Септ. 1892 год

председник. Пошто има довољан број одборника да се може радити, то отвара одборску седницу и молим да саслушате записник прошлог састанка. (Секретар прочита).

Има ли ко шта да примети на записник? Н. Х. Поповић. Тражим да се унесе у записник и закључак, да вредност жељезнице не сме превазићи 45 хиљада динара.

Председник. Било је разних мишљења, па је већином гласова усвојено мишљење комисије (Чује се: да се и то запише.)

Има ли још ко шта да примети! (Нема) Усваја ли одбор записник! (Усваја),

Сад има једно питање фурунција о хлебу.

Мића Петровић. Важније о чему да се побринемо, а то је што леб неваља продају га непеченог, а то нико не контролише.

Председник. Ја вас молим кад год добијете хрђав леб доставите најближем одељку.

Бока Нешић. Држим да за сад треба, да остане стара цена, а њихова молба да се извиди.

Андра Одавић. Господо. Ви се врло добро сећате кад је одређивана комисија да је то само за то учињено, да се ово лебарско питање скине са дневног реда, како нас не би сваке године малтрегирало. Неможе се таблица мењати јер шта би било да је по табlici цена 25 п. а ми да кажемо 24 п. Они би онда дигли вику.

Мика Банковић. Данашња је цена од 10—11 дин. С тога сам да се према овој цени одреди такса хлебу.

ђаву освојити за неколико недеља, кад је Цариград могао освојити за онако кратко време. Дошавши под Београд стане га он бомбардовати из својих топова и не престајаше ни дању ни ноћу. Међутим велика му флота од двеста лађа крстарила је овамо онамо по Дунаву и пазила је, да Хуњаци с помоћи не пређе преко њега. Али Хуњаци ипак продре 14. јула Београду у помоћ, разбивши најпре и расувши турску флоту. Онда Мухамед 21. јула заповеди главни напад и с исуваном сабљом полети пред својом војском. Али поред свега њихова усиљавања и после жестоке и крваве борбе, они буду одбијени и Мухамед с двеста кола рањених не заустави се чак до Софије.†)

На тај глас Скендербега обузме необична радост и он писа писмо Хуњацију, у коме му честиташе на јунаштву и срећном успеху. На жалост, радост та претвори се за кратко време у највећу тугу, јер једва после неколико седмица разнесе се други, тужан глас, — да је Хуњаци умро.

Али ова година 1456 осим што Мухамед пропаде под Београдом, би за Скендербега веома срећна још с једне стране. У њој му брак буде благословен и он доби

†) Hammer, I. 256.

Председник. Средња је цена житиу 10 до 15 дин. Према томе цена је одређена хлебу 17 пара. Ово вам само саопштавам. Лебари су молили да се несклада она једна пара, већ да остане иста цена

Мата Јовановић. Таблица о цени хлебу, коју је наше повереништво израдило, није за једну негу за више година и она се сад не може мењати. Она је обухватила и боље и лоше жити и сад се то не може кварити. С тога сам да се она неквири већ да остане при решењу, које нас је стало доста труда и времена.

Љуба Јовановић. Ако признамо да је таблица нетачна онда ту њихову молбу треба послати комисији на мишљење, а да сад поред таблице подижемо или спуштамо друге цене, мислим да нема никаква разлога. Ако тако почнемо онда може неко од нас предложити да се цена спусти. То би било средство за популарисање код грађана, али би било врло штетно за саму ствар.

Др. Паво Поповић. Држим да треба бележити не само квалитет жита него и квантитет. С тога би ја молио да се у правилнику дода да се бележи и квантитет жита, јер иначе заиста може изаћи мања цена хлебу. Дакле треба узети и квантитет и цену и онда ћемо доиста постигнути могући ступањ правичности па да не може нико да рекне ни једну реч.

Председник. По квалитету жита и цена се дели — што је жито једрије и чистије, то је и скупље. И са тога ће се увек на квантарима бележити и количина продатог жита и цене те према томе излазити тачна просечна цифра.

Мика Банковић. При калкулацији да се узме у обзир то: да ако се у 15 дана прода н. пр. 5000 кила по 9 дин. а све остало по 10, да се тих 5000 кила не калкулишу.

Председник. Ако би била тако мала количина, она ће се према оној већој изгубити и свакако не сме се ни једна количина ни цена изоставити и не урачунавати.

Мата Јовановић. Па, господо, по овоме како би се сад желело, и ради се и сваки општински суд по наредби г. министра народне привреде мора му послати тачан ценовник свију артикала и количине продате и не може бити таког извођења да се, н.

наследника, коме даде исто име, које имаше и дед му.†) И тако би та година протекла у миру и највећем весељу, да се не деси издајништво Хамзино, које му загорча све те радости.

Да ли се Хамза одметнуо од њега, што сад, кад Скендербег доби наследника, беше изгубио наду на арбански престо, на који је он, као најближи рођак имао најпрече право, или за то, што је Скендербег и њему био учинио какву неправду, не може се тачно знати. Али тек, било како било, њега обузе мисао, да пређе Турцима, па намеру брзо и оствари. Узевши жену и три детета побегне кришом у Цариград и изиде пред цара.

Познајући његову храброст, султан га дочека веома ласкаво, и обдари га великим поклонима, али му на захтевање не мога те године дати војске да иде на Скендербега. Узрок томе био је прво тај, што је већ било зимње доба, а друго, што је султан веома

†) Biemmi G., Istoria etc., 350. О времену кад се Скендербегу родио син, овде у безименом писца једини је помен. Остали биографи и документи ћуте о том као заливени. Ну да је безимени писац казао верну годину његова рођења, могло би се с доста поузданости извести из тога, што у једном писму млетачке г-де од год. 1463. 20. августа стоји, да је он у то време имао око осам година (che fiol del so Signor (т. ј. Скендербегов) che al presente ha cercha anni VIII). Listine odnošajih и т. д. knj. X., 265.

пр ако је продао 3 цака жита по скупљој цени, па да три цака рачуна цена.

Председник. Тако ће се дакле радити и од сада. Но шта ћемо да радимо по молби пекара? (Чује се: да остане стара цена! Нећемо.)

Раденко Драговић. Ја не разумем што ће нам онда таблица ако ће се тако радити. Ја сам за то да се плаћа по табlici.

Мића Петровић. Немојмо овако ствар да узмемо. Ми смо чули од једног члана комисије који каже шта је био мотив и по томе излази: да је тамо одакле су они у комисији узели податке за таблицу, узимат бољи материјал у рачун него што је наш (чује се: онде стоји просечно не бољи или гори!) Па председник не вели да су то цене пијачне црпене из квалитета и квантитета него више мање површно и онда можемо зепсти да не учинимо какву грешку и са тога, а да не би казнили лебаре, ја сам за то да остане досадања цена.

Бока Нешић. Ја кад сам мало час говорио о овој ствари, ја сам тражио од председништва да изнесе пред обор молбу тих лебара те да видимо, шта им смета и шта они хоће; али тражећи то, ја писам рекао да им ваља учинити по молби пре него што се она узме у правичну оцену.

А. (давић.) Људи који су свој век провели у изучавању тога питања, нашли су колико воде иде у 100 кила брашна; ми смо усвојили и то је за мене Свето писмо јер видим сву пажњу и савесност којом је се дошло до ових резултата и признајем да су ти људи били и компетентнији и у бољим приликама од нас за штудирање. Ја дакле не пристајем да се од ове таблице одступа. Решили се да се одобрава цена лебу 18 пара, противно табlici ја тражим да се она исцена са свим.

Председник. Усвајате ли да цене хлебу за идућих 15 дана буду по извештају? (усвајамо)

Секретар чита молбу да се место Филипа Богојевића присутника избере други јер је овај пао под стечај. (да одреди суд).

Председник. Један се позорник разболео и тражи 20 дана одсуства за бању (одобрава се).

био клонуо духом после пропасти под Београдом. Што се тиче саме оданости Хамзине према себи, он у њу неје ни мало сумњао, јер му јемством за то беху његова жена и деца, коју је он имао у својим рукама.

Кад Скендербег дозна, шта је Хамза урадио, обузме га велика туга, али и страх, јер је он добро познавао Хамзу. Ну ипак не смеде клонути духом. И, надајући се, да ће идуће године у пролеће зацело имати да бије с њиме бој, похита својски, да се добро спреми, не би ли и њега уништио, као пређе Моза.

Међутим настане и 1457. година. Чим гране пролеће, Мухамед скупи силну војску од педесет хиљада,†) по некима самих коњаника, а по некима и коњаника и пешака, и преда је наши Дауту††), заповедивши му да иде с Хамзом на Арбанију и да гледа,

†) Колико је тај број непријатељске војске веран, тешко је одредити. Да је само био већи по досадашњих војска, осим тога што ће нам то потврдити цео ток догађаја, који су се сад десили, може нам служити за доказ и писмо из миланске архиве од 31. јула, у коме изреком стоји ово: „... in questo esercito del Turco e tutta la posanza del gran Turco, secondo se dice, che sono tra da cavalo et da pe persone 80.000“. Макушев, Споменици и т. д., стр., 114.

††) Барлетијус вели да се тај наша звао Иса (Isaac). De Vita etc. lib. IX., 255. Исто тако зове се он и у Fatti illustri, само је веома чуднога што се у том делу о овом одметништву Хамзином баш ништа не вели. стр. 19.

Коста Станимировић бив. општ. званичник гражи награду за то што је раније вршио и дужност деловође у школском одбору (чита молбу). Награда би изнела 124,98 дин. (Одобрава се)

Шеф инжињера. Општина оскудева у шупи у којој би могла да чува свој возни материјал, а тога има доста. Ви сте одбрили да се набави железница и ту има разних материјала, који треба да се ставе под кров. Ја сам сазнао да ће фабрикант Дела Дона да се сели из Београда за Пешту и он оставља своју велику шупу од 4000 квад. метара основе преко пута од железничке станице и упитан, тражио је за ту шупу 1500 динара. Он плаћа месечно киреје 30 дин. некој удовици која је господар плаца. Ја вас молим да одобрите набавку шупе. (чује се: да се узме!) Ја бих вас још нешто молио. Исти фабрикант Захарија Дела-Дона има и неколико добрих машина које би нам по јефтиној цени уступио иначе ће управа водовода и грађевинско одељење морати да подижу једну радионицу за оправку материјала код водовода и железнице Оправке које се сад врше код приватних мајстора коштају велике суме новца тако да једно кило оправљеног материјала кошта 15—20 дин. док нас у нашој радионици не би стало ни 2½ дин.

У ту радионицу имале би се наместити машине које нам нуди Дела-Дона. Машине су те: две стругаре и рендисаље и једна бушаљка и т. д. Вредност тога материјала у новом стању износи од прилике 10000 форинти. Ја сам машине прегледао и оне су врло добре. Он нам их нуди за 9000 и нешто више динара. Но ја мислим да би он попустио од те цене, јер му је тражио заједно с шупом те би тако машине дао око 7000 дин.

Ту је и одборник Светозар Ристић и он ће као машинист поднети вам извештај о томе.

Свет. Ристић. Господо. Мени су те машине познате у опште, и ја би био за то да се те ствари одкупе, јер су у врло добром стању, а да се набаве нове, коштало би врло скупо. Он их даје врло јефтино.

Мика Банковић. Ја би молио, да нам г.

да је на сваки начин заузме. Да ли Хамзи неје дао команду над том војском с тога што је мислио да је он немоћан за толики терет, или, како вели Барлетије,†) с тога, што ју је сам Хамза био одбио, тешко је одредити. Ну ипак, да не би ни он био без и каке власти, султан га начини санџаком и даде му пет хиљада коњаника, заповедивши к томе Дауту, да ништа не предузима, док најпре не пита за савет и њега.

Чим Скендербег дозна преко ухода за те велике султанове спреме, одмах разашље по осталим областима гласнике и потражи од суседа да му пошљу помоћи. Тако исто потражи помоћи и од папе и напуљскога краља Алфонса. Али свуда би исте среће. Суседи његови као да су му нудили помоћи само онда, кад њему неје ништа требала, а чим би је он затражио, сви су одмах налазили какав начин да се изговоре, да им је за сад немогуће, да му се одазову жељи. Само му таст Аријанит посла нешто војске а и папа једну лађу с двеста војника и много хране, обећавајући а ће још послати, што се неје десило.††)

†) Barletius, De Vita etc. lib. IX., 255.

††) Риналди наводи у својим Аналима год. 1457. num. 21. цело писмо од 9. јуна те године, које је папа том приликом послао Скендербегу. Biemmi G., Istoria etc., 355., у поти.

Селесковић каже, хоће ли се одмах Управа водовода служити тим машинама.

Т. Селесковић. Може одмах да се ради. Ми ћемо да продужимо фабрички рад.

М. Банковић. Ако је тако онда треба да одкупимо.

Св. Ристић. Хоћете ли и ливницу узети. Требало би узети

Т. Селесковић. За сад неће бити нужно. **Председник.** Да одредимо једну комисију нека види и поднесе извештај.

Раденко Драгојевић Ако је за шупу бирија скупа могли би онде на општ. земљишту направити шупу.

Т. Селесковић. Ја сам уверен да је шупа у добром стању. Но и кирија је врло скромна и могли би остати онде још годину дана.

Бока Нешић. Пошто сад г. Селесковић вели, да има више ствари да се одкупе, то ја предлажем да се одреди комисија. У ту комисију да уђу г. г. Селесковић, Ристић, М. Петровић, Мата Јовановић и Одавић (Усваја се).

Т. Селесковић. Вама је познато да је Душанова улица почела да се изводи по новој нивелацији. Сад се дошло до једне тачке где се појављују извесне тешкоће и ако то неучинимо да се поправи спречићемо одлив воде која долази из Глумачке улице. Да би се томе стало на пут нужно је да се ступи у споразум са грађанима у околини те улице, којима ће се експроприсати земљиште. То је место г. Николе Х. Поповића. Комисија је излазила и уверила се о стању ствари па је дошла до споразума да би корисно било да општина прими понуду г. Н. Х. Поповића која се састоји у томе, да му се одузме од плаца колико треба за улицу, а да му се накнади на другој страни у равnoj мери. Он је на позив Управе упутио своју изјаву.

Председник Чујте изјаву г. Н. Х. Поповића (чита)

Хоћете ли да се одреди комисија па нека изиђе, види и поднесе извештај (чује се: нека уђу у комисију г. г. Чађевић и Мата Јовановић).

М. Бончић. Држим да то питање није баш тако прешно. Има много регулација по вароши које трпе па нека се прво ово изврши.

Међутим већ настаде и јул месец а о доласку турске војске још се ништа поуздано неје знало. Истина гласови су се проносили, како султан иде лично с триста хиљада људи и другом силном опремом, али то беху само празни гласови. Султан се још мислио, да ли да пође на Скендербега или на коју другу државу. Али око свршетка јула већ неје било више сумње. Турци су ишли на Арбанију и то ишли с толиком војском, с коликом после смрти Муратове никад несу.

Скендербег на те гласове скупи брзо сву војску што је имао и с једно дванаест хиљада†) похита Дибри. Али, дознавши за тим од врло поузданих ухода, колика је непријатељска војска, не смеде је дочекати на отвореном пољу, већ по савету своја два најбоља официра, Владенија Бурице и Вранаконта, одлучи овај план. Да целу своју земљу лиши сваке хране и да се с тога сви сељаци, са свом стоком и храном, затворе у тврђаве и градове, како су радили за време Муратових похода, те да тако Турци западну у велику неприлику, кад уђу у његову др-

†) И Барације неје далеко од тог броја: По њему је Скендербег имао једанаест хиљада: шест хиљада коњаника а остало пешака. De Vita etc. lib. IX., 269.

Председник. Г. Бончић каже, да има много пречих регулација но што је ова. Висте чули каква је невоља нагнала грађевински одељак, да ово сад износи. Невоља је у томе, што метеорска вода сва силази на улицу Душанову па ту калдрму затрпава. Сем тога вода која тече Скадарском, Болничком и Цетињском улицом силази и плави куће људима нарочито што је у Душановој улици калдрма подигнута. Дакле то је нагнало грађевински одељак, да ово изнесе на решење. Управа то по својој дужности чини.

М. Бончић. Ми ни смо противни да се Београд регулише што пре, само да се води неки ред.

Илија Борђевић. Ви кажете да се слива вода из Болничке и Скадарске улице. То нестоји Скадарска и Болничка улица сливају се у канал. Нама треба још нешто да регулишемо, а то је Гушина башта. (Чује се: То је питање регулисано)

Председник. Кога ће те у комисију? (Чује се: Чађевић, Илија Борђевић, Мијајло Јанковић, Мата Јовановић, и М. Капетановић) Усваја ли одбор? (Усваја.) Тројица да могу да раде. (Јесте).

Б. Новаковић. Да ли ми ту имамо регулацију извршену по правилу о регулацији, или ћемо то сами чинити, јер по закону постоји већ једна комисија, која ће да прецењује имања и земље. Ми сад одређујемо само одборнике а знамо да има нека лица, која нису одборници што процењују та имања.

Председник. Није ово комисија за процењивање имања, већ само да се увери о стању ствари, па после ће тек доћи оно, ко ће да процени. Ово је само оцена за одбор, да знамо како да се одлучимо.

Б. Новаковић. Држим да ту нема потребе да се одлучујемо. Али кад се хоће понова да испита онда је то друга ствар.

Председник. Усваја ли одбор да буде ова комисија? (усваја).

Т. Селесковић. Врачарска основна школа оскудева за једну кујну за фамулуза. Молим вас да одредите једну лицитацију за извршење овога.

Тако исто и школа код саборне цркве трпи оскудицу за нужник. Предрачунска

јаву. Даље одлучи, да се сâм са својом војском, чим га непријатељ опази, склони дубље у своју земљу, надајући се овоме двома: или да ће се Турци, не наставши ни хране ни непријатеља, на послетку вратити натраг, или да ће се они, мислећи да је непријатељ далеко и да не сме на њих ударити, предати толиком немару, да ће на послетку пренебрегнути сваку пажњу и опрезност, те ће их онда лако бити разбијени првим ударом. И доиста у овом се последњем неје преварио. Али то ћемо доцније видети.

Верац, дакле, своје плану, Скендербег одмах заповеди пешадији, да се с целим пртљагом повуче к Лешу. Сâм пак с оно коњице што је имао, пође по земљи, да надгледа, да му се заповест одмах изврши. А кад се сви сељаци позатвараше у градове и тврђаве, и кад цела земља би лишена сваке хране, окрене се он Дибри, да дочека непријатеља.

Али чим се овај појави, после мале чарке почне се он повлачити а за тим окрене и леђа, па нагне бежати. Ну непријатељ не пође одмах за њим. Он се бојао, да то неје какво лукавство Скендербегово, да га намами у коју заседу. С тога намести табор онде, где је мало пре био непријатељ и стане очекивати.

цена износи 75 дин. Молим вас да се одреди лицитација. (Одобрава се).

Председник. Одобрава ли одбор да се држи лицитација? (Одобрава).

Шеф инжињера. Потреба је да се лепничка улица прекалдрмише. (Председник објашњава где је та улица).

А. Одавић. Ја молим да се и она раскрсница код кафане „Пролећа поквалдрмише јер то стоји у вези (одобравасе).

Председник. Одобравате ли да се и једно и друго узме у рад? (Одобравамо).

Сад да вам саопштим писмо које сам добио од г. Боке Станојевића, а које је послао поводом последњих дебата у одбору о осветлењу (чита). (чује се: он ужива наше потпуно поверење).

Г. Станојевић није члан одбора али смо му поверили да надзирава над радом око осветлења. Ако одбор има поверења у њему, он би хтео да се изјасни, (чује се: има потпуно поверење!; један глас: а шта ћемо с дирекцима?)

— Као што сте одобрили за Трговачку и Лазареву улицу, молим вас одобрите да се калдрмише и одкопава Троицка улица јер ће то платити сопственици по самом закону. (Одобрава се).

Стеван Чађевић. А шта је с Добрачином улицом?

Председник. Видићу и учинити шта треба.

Б. Ж. Нешић. Многи предлози излазе о овоме калдрмисању, а не каже се како стојимо с кредитом?)

Председник. Калдрмисање ће се наравно вршити само тако ако има пара.

Илија Борђевић. Јесен је већ ту а „Споменичкој“ улици није ништа урађено

Председник. Има онде да се много наспина. Насута је једна половина због трамваја па ће сад и друга. Осим тога он не може само да наспе па да калдрмише него мора и да набија.

Комисија коју сте одредили да прегледа мустре револвера извршила је то и могу да вам прочитам њен извештај. Као што знате било је више врсти револвера — Гасеров и онај што је био предложен од стране

Али Скендербег се од истине био повукао далеко, чак до мора. Видећи велику надмоћност непријатељску, он опет пошље Борђа Куку, капелава свог папи, а Димитрија Франка, благајника†) флоти папиној, којом је заповедао аквилејски кардинал, и замоли их још једанпут за помоћ. Ну, по што се од ових неје надао бог зна чему, пошље Моза, Танусија и друге прваке, осталим савезницима својим и стане их преклињати, да му помогну сад или пикад. Осећајући сву опасност, која ће и њима запрети, ако Скендербег буде надбијен, они се на послетку смиљују и за не пуна четири дана скупе и пошљу му око пет хиљада војника.††)

У том се и Турци, пробавивши у свом табору три дана, уверише, да је непријатељ збиљски побегао испред њих од страха и, кад их у том мишљењу још више утврди Хамза, подигну шаторе и пођу дубље у

†) Biemmi G., Istoria etc., 359.

††) Таква немарност осталих арбанских поглавара најпре, а и така слаба помоћ за тим јесу све прилике, које готово потпуно потврђују оне речу у једном писму миланског архива од 31. јула: „... notificando ala prefata Serenita Vostra, come la mazor parte del paese e andato cum el Turcho. El magnifico Signor Scanderbec va per montagne fuzendo la sua testa, el quale e stato abandonato da tuti li principali suo, i quali son andati cum Turcho...“ Макишев, Историјски споменици и т. н., 114.

комисије и још неки. Комисија у којој су била два државна пушкара, који се добро разуму у томе послу, прегледала је мустре и нашла да може добро послужити већ изабрани револвер по мустри из трговине Марковића и Илића. (Чита).

Бока Нешић. Приликом кад је комисија преглед вршила био сам и ја присутан као одборник. Комисија је прегледала све могуће поднесене јој револвере и нашла је да су сви много лошији од онога система за који је државна лиценција и који је усвојен за општину. Прегледан је и револвер из фабрике Гасерове и комисија мисли да општина београдска ако хоће бољи револвер од онога који је изабрала, треба да узме не Гасеров него Наганов кога су као савршенији свуда усвојиле и који са 100 метака и кесицом кошта 60 дин. док Гасеров то кошта 40 и више динара.

Председник. Дакле усвајате ли да се узму, ови револвери које је понудила фирма Марковић и Илић?

Мијаило Јанковић. Ја мислим да је боље узети оне од 60 динара него ове од 24 дин. лошије који су више за децу него за људе и чуваре. Кад хоћемо да их наоружамо, онда то треба да буде како је најбоље.

Председник. Ја мислим да одбор може примити мишљење оних који су као стручњаци нашли да су добри револвери од Марковића и Илића? (одобрава се).

Председник. Изволте чути извештај о главној благајни. (Секретар прочита).

Андра Одавић. Ја сам члан те комисије. Ми смо прво тражили од књиговође, да видимо право стање касе тога дана. Кад смо то добили, ми смо узели дневник и сравнили да видимо слаже ли се са књигама. Кад смо приступили пребројавању новца, тада смо нашли засебно једну суму новаца од 9 хиљ. динара која пије заведена, а благајник каже, да се то прикупља од пијачне таксе. Он је узима на књизи и потписује књигу. Сад ако одбор мисли да се то може радити на какав други начин, онда остаје да се одреди једна комисија да то проучи. Иначе стање је касе по књигама потпуно тачно као што треба. Ми смо по-

звали Тапасија Савића и затражили књигу па смо видели, да се пара у пару слаже.

М. Банковић. Мени се чини да благајник све што прими од те пијачне таксе може одмах да проведе кроз књиге. Ту не смета ништа да се ово учини. Тако правилност захтева. Кад већ прими новац, он треба да јави ономе, који води књиге и да каже, по књизи прими околико па да се одмах разведе.

Бока Нешић. Ја сам зато, да он сваки дан уводи приход, који прими, јер сутра прекоситра може да паиће нека комисија, као што су почели да заводе па ако се паиће неуредност може нам се пребацити, да не водимо рачуна како треба.

Председник. Ма да оваке речи не могу да изговорим, ма да и сам не признајем разлог, да свака пара која се унесе у касу треба да прође кроз књиге и која се изда такође да прође кроз књиге, ипак врло је тешко тако стање створити с тога, што су овде утврђене неке традиције и неки облици књига, да се мучно замењују новим. Ја признајем, да ништа не смета, да се напише реферат о ономе што се допело и онда да се унесе у благајну, али они људи који с тим рукују укалуповали се у неке форме.

Ја не могу да се начудим, како то, да ја не могу да знам свако вече, колико има новца у каси. Овде треба једна проста наредба од одбора, да се све бележи у дневник и књиге што уђе у касу. Тако исто што год изда да се проведе кроз књиге и да се зна дневно шта се ради у благајни. Држим, да одбор може издати такву наредбу да се тако у будуће ради.

М. Буровић. Ја се слажем потпуно са предговорницима, који су навели да мора све кроз књиге да прође што се прими и изда. Додајем да се наредба изда, да се у будуће овако ради.

Андра Одавић. Према стању касе, како сам је ја нашао, само прикупљање касапске аренде једина је сметња, која стоји на пут, да се не може да зна стање касе. Иначе кад се каса шконтује сваки дан зна се стање од свију примања и издавања. Ми само напомињемо одбору, да донесе ре-

се разилази где који хоће и да плаћају шта ко хоће.

Међутим Скендербег добивши од савезника оних пет хиљада војника, повуче се на једно брегорито и шумовито место у истој области и нанесе ту доста хране, да је изгледало, да ће се на њему забавити све докле се Турци опет не поврате својим кућама. Али дознавши за тим, у ваком се стању налази непријатељ, трећег дана по свом доласку изда заповест, да се крећу на пут. Оставивши тако лешку област, он се упути Дибри, на исто место, одакле је пре био побегао. И доиста, после двоноћног путовања стигне на то место, које се зваше Оровић.†) Одатле је мислио да пође к непријатељу истим путем, којим и он беше отишао, па да га онда нападне с леђа, са стране дакле, с које се он ничему неје надао. Па тако и би. Он се примаче турском табору тако, да га нико не примети. И онда одлучи ноћни напад. Осим тога, да би свећим успехом извршио тај напад, он још при поласку беше понео велику множину добоба, таламбаса, труба и других таквих ратних инструмената, да би непријатељ помислио, е он има силну војску.

†) B i e m m i G., Istoria etc., 362.

шеће хоће ли се овај приход од прикупљене касапске аренде заводити или неће. Г. Бока каже, да он оставља незаведено, а само прими и запише колико је примио и он сам не зна колико има. Ја сам новац бројао и чим сам приступио томе одмах је изнео и казао да је та сума од прикупљене касапске аренде. Овај приход може потпуно да се заводи сваки дан, јер ја и г Никола Х. Поповић бројали смо рубрике и нашли смо да је свега било 13 улаза и 10 излаза. Тако стоји да је посао скоро ништаван и који се да свршиги за два сахата. Једино што се главни благајник жали, то је да му много смета давање аконто толиким општинским служитељима и чиновницима. Ми смо казали да ћемо се размислити и учинити предлог, пошто он вели да би за њега боље било да се давање аконто доведе у систематичан ред, а не овако, како се сад ради. Видили смо тамо да стоји једна хрпа признаница око 200 признаница. Ово доиста даје велики посао. А што се тиче овога прихода он се може свакодневно провући кроз књиге.

Никола Х. Поповић. За 205 дана он има 2400 бројева а то значи дневно 12 примања и издавања. Зар је то велики посао за једнога благајника?

Председник. Да свршимо овај извештај. Усвајате ли га с тим: да се сваки дан реферати и о приходима од касапске аренде и од свега другог, провлаче кроз дневник касе? (Усвајамо).

Сад имам да вам реферирем о једном предмету који одавна стоји на дневном реду.

У савамалској улици порушена је кућа Раденка Драговића и онај део који потпада под регулацију, мора да буде порушен и исплаћен. На молбу г. Раденка ја сам одредио комисију која је премерила заузето му земљиште и вредност. Била су одређена 2 вештака од стране г. Раденка, 2 од стране одбора и петого они су изабрали за председника.

Мика Банковић. Ја сам члан те комисије одређен од стране одбора и при процени ми смо примали у обзир то што је Раденко скресао читав брег па подигао кућу коју му сад општина руши.

Међутим Турци су и даље проводили живот у највећем немару. После исповести оне двојице заробљеника, они су били сигурни, да је Скендербег још код Леша и да чека, да му савезници пошљу помоћ. С тога они иђаху све напред и напред, плачкајући и палећи све што су налазили на свом путу. У таквом стању стигше они чак до приморја и ту наместише свој табор.

Онда Даут-паша сазове веће и изнесавши како овако плачкавати а не радити ништа озбиљније нема више смисла, предложи, да пођу к Лешу и да натерају тамо Скендербега, да се упусти с њима у бој, те да једном реше с њим тај рат. Али за њим Хамза изиде с другим предлогом. Он изјави, како би боље било, кад би се упутили Кроји и кад би позвали опседнуте да предаду град њему — синовцу Скендербегову, падајући се, да ће они на то пристати веома радо, нарочито од страха, што непријатеља има толико много а Скендербег неје међу њима.†)

†) Д. је такав предлог доиста постојао међу Турцима види се и из поменутог писма, што је нађено у архиву миланском, јер у њему стоји овако: „... dicto exercito del Turcho la intenzione soa e de non se voler partir deli dummodo in omnibus et per omnia non habi recinudo, et da foi la deliberation soa e de vegnir in Albano soto Croia, distante mia l. XVIII. da questo luogo de Durazo et li star fina habia tnto guasto, et ruinato et paese de l' Albano...“ Макушев, Ист. споменици, 113.—114.

земљу.†) Али у почетку они иђаху врло полагаоно и опрезно: уходе су и страже биле одаслане на све стране. После дводневног таквог путовања, ухвате они два Скендербегова војника, који су их ухвалили, и, бацивши их на мук, дознаду од њих, да је Скендербег још код Леша и да тамо очекује помоћи од савезника.

Тај глас веома обесели Турке и они почну мало по мало западати у тако стање, ваком се Скендербег и надао и које им је доцније и дошло главе. Јер, дознавши да је Скендербег код Леша и да нема доста војске, они се надаху, да он не ће ни смети ударити на њих, али и ако удари, то сви мишљаху, да ће ударити с те стране. С тога поставе страже само на путу који води од Леша к њима, а сами се одаду највећем немару. Официри допустише војницима, да

†) Из истога писма, које смо напред навели, види се и детаљније, како је текло напредовање турско у Арба-вији: „... significo, qualiter alias per molte mie dinotato fo ala Serenita Vestra el zonser delo exercito del Turcho in uno paexe nominato Dibri del Magnifico Signor Scandarbeco, nune vero el dicto exercito e intrado in la Matia paexe d' Albania pur del dicto Signor Scandarbeco ale confine de Alexio, dinotando a la Serenita Vostra, che a di XXVIII. del instante (т. ј. 29. јула) el corse alcuni Turchi u a mio distante da Alexio et siano brusato et guasto tuto quel paexe subjecto e del dicto Signor Scandarbeco...“ Макушев, Спом. 114.

Бока Новаковић. Ја бих желио да знам да ли је ова комисија изабрана по одлуци одборској (није по по судској) У закону у коме се одређује начин експроприсања земљишта за регулацију казано је који могу да буду процениоци и шта треба да раде. Овде је одступљено од тога и ја не бих могао да гласам за то но да се уради како закон прописује. (Чује се : да се упути на мишљење г. г. Токи Новаковићу и Вељи Тодоровићу).

Председник. Пристајете ли да се ова ствар да на мишљење г. Токи Новаковићу и Вељи Тодоровићу ? (Пристајемо). Састанак закључујем.

Држан 19. Септембра 1892. год.

Председник. Има довољан број одборника. Може се почети. Отварам одборску седницу. Молим одборнике да саслушају записник од прошлог састанка. (Секретар прочита).

Има ли ко шта да примети на записник ?

Никола Х. Поповић. Онда где се говори о уношењу свију прихода, треба да се каже не само прихода од касапнице, него прихода у опште сви, који се у благајни доносе, да се у књиге уведу.

Председник. Прима се исправка. Има ли још ко шта да примети ? (Нема) Усваја ли одбор записник ? (Усваја). Чујте уверења. (Секретар прочита).

Сад изволте чути неколико лицитација. Прво лицитацију о издавању под закуп општ. дућана у фисекцијској чаршији број један. (Секретар прочита) Као што видите није било ни једног лицитанта.

Филип Васиљевић. Ја би предложио то да се стави објава на дућану и Суд да се овласти да изда.

Председник. Овлашћује ли одбор Суд да овако уради ? (Овлашћује). Чујте лицитацију за издавање под закуп општ. плаца код чесме кнегиње Љубице. (Секретар прочита. Чује се друга лицитација).

Добро. Чујте лицитацију за грађење једне зграде у Крунској улици.

По што се свима овај предлог Хамзи учини бољим, то војска које ка Кроји Кад за тим стигоше у равницу Албулену, поред реке Мата а не далеко од брега Тумениста†), одлучише да се ту одморе за даљи пут. И то им би последњи конак. Као и обично, они поставише страже само на оној страни, с које су се надали, да Скендербег може напасти. Све остале беху незаузете и са свим слободне.

То је била веома zgodна прилика за Скендербега, који се већ био примакао врло брзо и сакрио по оближњим шумама своје војнике, да удари из невада и да из темеља разори непријатеља. И он најпре одлучи да тај напад буде чим се мрак спусти на земљу. Али око подне, да би боље извидео непријатеља, поине се на Туменист и скамени се од чуда.

Био је то 2. септембар. Сунце је сијало као у сред лета. Војници беху у највећем нeredу. Не надајући се ничему, једни су седели у хладовини и делили задобивени плен, други су га већ били поделили, па га сад јели; једни су спавали у дубоком сну а други се забављали играма и другим доколицама; коњи су, неоседлани и без узда,

Бока Нешић. Ова је лицитација сувише скупа изашла. С тога сам да се одбади.

Председник. Хоћете ли да се држи друга лицитација ? (Хоћемо). Онда ће се одредити друга и објавиће се преко новина.

Чујте лицитацију за грађење једне кујне на западном врачару. (Чује се и та је скупа.)

Нека прочита прво секретар. — (Секретар прочита).

Држим да би се ова лицитација могла одобрити с тога, да би та кујна у школи стигла на време.

Лаза Дашковић. Пре 10—12 година била је практика, да се поједине објаве прилене онде гди долазе предузимачи. С тога сам за другу лицитацију, а ова да се и тамо објави.

Председник. Добро. То ће се учинити.

Илија Ђорђевић. Кад министарство грађевина хоће да држи какву лицитацију, оно јави то и еснафу и онда старешина еснафа сазове све предузимаче и то им објави. Тако треба и општина да ради, јер сви предузимачи и незнају за поједине лицитације.

Председник. Добро. И то ћу учинити. Чујте сад лицитацију за грађење калдрме у «Тројичкој» улици. (Секретар прочита.)

Усваја ли одбор ? (Усваја). Онда одобрите да се тако поступи и са Трговачком, кнез Лазаревом и Лепеничком улицом. (Усваја се.)

Сад чујте извештаје комисије о одређеним осама. (Ипжињер прочита одређену осу за Дунавску улицу.)

Смедеревац. Овде су грађани тражили, да се та улица непрелама него да иде право са Которском улицом. Сад хоће ли одбор да се тако уради или да иде по регулац. плану.

Мата Јовановић. То да се да комисији на проучење. (Чује се : чланови комисије да буду : г. г. Капетановић, Чађевић, Н. Р. Поповић, Илија Ђорђевић и М. Јовановић. Тројица да могу радити пуноважно).

Председник. Усваја ли одбор ? (Усваја). Чујте одређену осу у улици Грочанској. (Ипжињер прочита) Усваја ли одбор ? (Усваја). Чујте осу за улицу Ибарску [Секретар прочита. То вреди и за улицу дол. Јованову и у продужењу]

дугали тамо амо пасући траву и т. д.. Страже у већем броју виделе су се само на страни према Лешу, а на осталим странама или је била по једна или неје било ни једне. На подножју самог Тумениста а на путу, којим је Скендербег имао да нападне, била је само једна, па и она веома близу своје табору.

Онда Скендербег, опијен радом и надом, сиђе брзо с брега и, испрчавши својима шта је видео, договори се с њима да намеравани ноћни напад учине сад јер ни кад ноћ буде настала не ће бити zgodнија прилика, да се непријатељ до ноге потуче, но што је сад. Кад и остали пристану на његов предлог, он одмах раздели војску на три дела, да нападне с три стране а у исто време. За себе задржи осам хиљада, половину пешака а половину коњаника, а од она два друга дела један да храброме Мозу, који је горео од нестрпљења да опере онај срам и поругу, а други Јовану Стрезу и Петру Еманујлу.†) Мозу за тим заповеди, да иде на другу страну брега и да не напада док не чује, да је он напао, а Стрезу и Еманујлу, наложи, да иду обалом Матовом, па кад чују ларму у нападнутом табору, да

Председник. Усваја ли одбор ? [Усваја] **Заст. председника Ј. Антонијевић.** Молим вас да чујете молбу Милеве ж. пов. Петра Х. Јанића за издржање. [Секретар прочита].

Светозар Боторић. Ја сам да се преко те молбе за сад пређе на дневни ред, док не дође нов буџет, јер у садањем нема цифре за то.

Бока Нешић. Ја познајем лично ту госпођу. Она је млада и може да ради. С тога сам да се та молба одбади ; а да се не чека на нов буџет.

Заст. председ. Ј. Антонијевић. Пристаје ли одбор да се одбади ? [Пристаје]

Чујте молбу Милице Лазаревића која моли за милостињу. [Секретар прочита.]

Шта мислите с овом молбом. [Чује се комисији на оцену].!

Бока Нешић. Пошто овде има више таквих молаба, то нег се ова упути комисији, а комисија, да види и за ту жену на коју се молитељица позива, па и њој да се укине пензија.

Заст. пред. Ј. Антонијевић. Пристаје ли одбор да се упути комисији ? [Пристаје].

Чујте извештај комисије о уступлењу експроприсаног општ. имања браћи Ђорђевића [Секретар прочита].

Бока Нешић. У свима приликама зна се да кад има у комисији мишљења већине и мањине као што је овде случај, да вреди већина. С тога нека се општина држи мишљења већине. Пре неколико дана била је једна процена тако исто у савамали 90 дин. Сад ова двојица, који су у мањини предлажу овде 40 дин. а из тога се види да је њихова оцена несавесна. С тога сам да се наплати 90 дин од браће Ђорђевића.

Марко Велизарић. Баш такав исти случај или сличан овоме био је пред одбор пре неки дан и одбор је решио да се да Токи Новаковићу и Вељи Тодоровићу да виде, да ли по закону процена вреди. С тога треба и ово тамо упутити. [Усваја се]

Заст. пред. Ј. Антонијевић. Грађевински одељак предлаже, да се одкупи она шупа и дивница за лабораторијум и машине [Секретар прочита извештај].

пусте узде својим коњма и да навале на оне, што се беху расули по околини.

По што тако буде учињен тај распоред, Скендербег изговори својој војсци кратку беседу, а за тим узевши само осам коњаника†), прикучи се, колико више могаше оној јединој стражи што беше на тој страни и, кад јој се довољно приближи, навали јуначки на њу. Али намера му не испале потпуно за руком. Он је хтео да побије стражаре све до једнога, ну двојица††) му ипак измакоше, па како имаћаху добре коње, то брзо дојурише у табор свој и јавише за изненадни долазак Скендербегов. Турци у први мах не хтедохе веровати, али Хамза је добро познавао стрица и брзо се досети његову лукавству, те појахавши на мах коња, заповеди да се одмах удари у добоше и засвира у трубе, да би се око њега скупили најближи, и с њима брзо похита Скендербегу у сусрет, да га задржи колико толико, док се и остала војска не спреми за одбрану.

(Наставиће се.)

†) Barletius, De Vita etc. lib. IX. 266.

†) Тога Барлетије зове Reich-ом. Ну то је можда исто име, само од мила.

†) Barletius M., De Vita etc. IX. 268.

††) Барлетије вели само један. Ibidem. Тако и у Fatti illustri. Caput 19.

Светозар Ристић. Овај нам попуњач нуди машине у половину цене пошто би их на другом месту могли купити, а машинерија је сва у опште добра.

Илија Ђорђевић. Оломад је била та шупа 1500 дин. а све 8500 дин. Од куд сад саме машине 8500 дин. (Секретар прочита извешће).

Милан Петровић. Захарија и Дела Дона понудили су своју радионицу са свима машинама за рад списком — инвентаром — њиховим и казали су пошто ће дати коју машину. Све кад се сумира, износи 9160 дин. На основу те понуде, одређена комисија отишла је у радионицу да се увери да ли понуђена цена одговара каквој машини, па је нашла да одговара. Овакву радионицу, кад би смо хтели, тешко да би смо је могли имати и за 20000 дин. Од ове цене понуђач вели да неће одступити него ће снаковати све и носити у Пешту.

Ја сам мислења као и комисија то јест — да се понуда прими.

Филип Васиљевић. Зашто се овде у извештају помиње плац на коме постоји шупа?

Милан Петровић. То је приватан плац с кога би општина могла радионицу да пресели али то би коштало око 2000 дин. те је боље плаћати за време и кирију.

Имам још да напоменем да је Дела-Дона плаћао до сад 30 дин. месечно кирије а газдарица је захтевала од општине 60 Тев на наше и Дела-Донино наваљивање пристала је на кирију од 40 дин. и то с уговором за 2 а не за 5 година како смо ми хтели.

Марко Велизарић. Ја мислим да би се боље рентирало да радионицу одма преместимо с тога плаца на општински који би претходно ваљало насути. Али кад је уговор за 2 године, нека тако и остане.

Председавајући. Примате ли дакле мислење комисијско? (Примамо).

Изволте чути молбу становника неких улица (писарске и др.) на западном врачару којом моле да одкопавање земље испред њихових кућа приликом нивелација не падне на њихов него на општински терет.

(Инжињер Смедеревац чита молбу и објашњава је).

По тој молби наређено је од стране суда да инжињерско одељење да свој извештај. То је и учињено. Извештај гласи: (чита).

Према томе суд је решио да им се молба не може уважити но они су поднели молбу и тражили да им одбор реши ствар.

Милош Трпковић. Ја мислим да је право да становници плате само калдрмисање али не и одкопавање јер земља која је одакле скидана вучена је онде где је корист општинска захтевала те ово одкопавање треба да дође на општински терет.

Инж. Смедеревац. Решено је да одкопавање, као год и калдрмисање, падне на терет становника, на сваког сразмерно дужини лица.

Бока Ж. Нешић. Ја сам за то да се избере комисија која ће да да своје мишљење о томе, да ли заиста постоји оно што они наводе неке параграфе и да ли им треба дати икаквог задовољења. Комисија би требала да буде од правника из одбора.

Илија Ђорђевић. Ја држим кад је један становник дужан да плати 5,70 метара ширине за калдрму од куће, да толико исто треба да плати и за одкопавање а остало да плати општина.

Инж. Смедеревац. Па тако се и рачуна и наплаћује се од сопственика по 5,70 метара. Ако сте мислили или чули другаче, то је погрешно.

Мата Јовановић. Господо. Ја се потпуно слажем с оном господом, која су за то, да сваки грађанин пред својом кућом плати одкопавање и насипање. Један је одборник овде казао, да није право, а ја кажем да је право. Ја сам Врачарац и платио сам пред мојом кућом 100 и неколико динара. Но овде и није то главно. Ту има други узрок, који се истина у жалби не спомиње а то је неправда која је од општине људима тамошњим учињена. Неправда је та у томе, што је општина кад је држала лицитацију за одкопавање поставила један услов, који је знатно повисио цену одкопавања. Услов је тај да се земља носи врло далеко. Ја знам да су таљигаши код железничке станице од Илије Марковића односили земљу по 2 гроша кубни метар, а кад је општина поставила услов да се ова садашња земља носи тамо где њој треба, онда су тражили по 6 гр. од кубног метра. Општина је тиме хтела да се користи нашом кесом. Ту незаконитост ми смо платили, па се опет општина није користила тиме, него је земља продавана и насипани су плацеви код златне рупе. То је та неправда, која је најтежа и због чега се људи жале, јер да је казано, да се носи земља гди који хоће неби коштало ни по пола динара, а овако износило је 1.20 дин.

Али у ствари ти жалиоци имају право и ја би с тога био мишљења, да се одреди комисија те да изнађе гди је земља пошена и према томе изнесе своје мишљење о тој жалби.

Милан Банковић. Немогу да се сложим са мишљењем г. Мате и других који тврде, да треба да плаћа онај који има кућу. Нивелација мислим не врши се за љубав каквог приватног човека него се чини по једном општем плану. Она се врши ради украшавања наше вароши и због тога је право да то носе сви грађани а не поједини. Разумем да плати оно што је пред његовом кућом, али оно што је инжињерски посао и од њих нађено да треба да се изравна, то мислим, да није право да плаћа сопственик куће, већ сви, јер овако то улепшавање не би се тицало оних, који су у равници него би трпели само они који нису на таквом положају.

Светозар Боторић. Ја сам господо за предлог онај, да се одреди комисија из одбора али из других крајева а не из оних где су интересовани. (Мата Јовановић. Хвала). Молим извините, ја не могу да извијам. Према говору г. Матином, да је се општина хтела том земљом да користи, па није, него се земља продавала и водила трговина, ја сам још више за то, да се одреди комисија, па да види, да ли је то из данашње управе општинске или из раније, јер ја немогу да носим грех Ђуре Љочића.

Неслажем се ни са мишљењем Мике Банковића, који каже, да плаћају све пореске главе. И то није право. Што ја да плаћам за копање земље испред туђе куће. Ја сам дужан сам да платим пред мојом кућом и средину. Моје је мишљење да се одреди комисија па да проучи, а чуо сам да се овде учини исправка, да је то рађено још 1876. године под туђом управом.

Марко Велизарић. Г. Мата износи неки нов основ, који се у жалби и не наводи.

Међутим ја знам, да је и у другим крајевима вароши при изношењу земље сгављани исти услови да се земља носи где општина нареди Сад код врачараца хоће се неки изузетак. Ја сам за то, да се ова молба одбаца па да се ради по пређашњем решењу.

Стеван Чађевић. Кад год се господо хоће на непокадрмисаним улицама да намешта калдрма онда се ни замислити не може, да не буде покрета земљишта. Мора да буде планирање. Неком ће бити да се више одкопа, неком мање, а неком да се насипа. Ја као општински инжињер размисљао сам о томе, како да се нађе средина, јер неком одкопавање упропасти имање, а неком се опет одкопавањем чини корист, и зар сад ономе што се упропаћује имање одкопавањем, да га још више примлатимо. То би било неправдо. С тога сам ја за то, да се нађе једна средина до које мере иде насипање дубљине и висине а од које мере треба још неко други да потегне. Ја сам нашао, да имање може да трпи до једног метра одкопавање, али кад се узму 2—3 метра, онда имање пропада. Са насипањем друга је ствар. С тога је нужна нарочита комисија, која ће расправити то техничко — правно питање. Ја тражим комисију још и за то, што сам ја у време тога одкопавања одређивао нивелацију. Пре нивелације заиста су састављени неки језуитски услови, па је казано гди општ. на нареди да се земља носи. До некле је радио неки Булић, пекад ја, но ја сам противно и говорио, да треба да се каже у условима гди предузимач има да носи земљу. Доцнији уговори имају свакад чист услов. Колика је цена била за ту земљу не знам, али ја кад сам предузимачу казао, да носи земљу и бару насипа, он ми је казао: што некажем да насипам Гроцку. Дакле вештачки је тада рађено само да се пресири предузимач и с тога што сам и ја убркан ту, тражим да се одреди комисија.

Милутин Марковић. Ова молба грађана врачара није тако неозбиљна како се некима можда чини. Она је компликована и за правилно њено решење треба наћи све акте који се на ово односе. Може бити да грађани имају права и онда што би им давао задовољства. Ми за сад дакле не треба ништа друго да радимо него да изберемо комисију која ће то питање проучити.

Овом приликом износим ову мисао пред комисију на оцену. Ја сам сопственик куће на врачару. Одкопавањем и регулацијом имање ми је добило и у цени и у приходу [каудији итд.] И да ли би било сад право да ја тај мали терет пребацам на грађане онога краја који баш никакве вајде немају од овога?

Марко Велизарић. Ја сам за то да се изабере комисија. Разлог Чађевићев и ја усвајам али то би се могло учинити ако би једини врачар који је поднео овај трошак. Но пошто су сви грађани у свима улицама београдским имали истоветне издатке, ја мислим да би смо им свима морали и награде давати.

Ја мислим да за врачарце остане у важности оно што и за остале грађане а за будуће да се проучи ово питање и најправилније одреди.

Председавајући. Ви сте чули разна мишљења одборника и оно: да се одреди комисија да ствар проучи и изнесе је пред одбор. Кога мислите у комисију. [Канди-

дују и бирају: Главинића, Боку Ж. Нешића, Мих. Бончића, Чађевића, Илију Борђевића и Раку Филиповића)

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ

Поштованим читаоцима, скупиљцима и новим претплатницима приредно витешкога листа „Витеза“

Садашњи поштовани читаоци „Витеза“ знају да смо им ми у молби нашој, којом смо их прошле јесени молили на претплаћивање, обећали и обвезали се да ће „Витез“ у овој 1892-гој години излазити два пута месечно и увек на табаку, дакле 24 броја или 24 табака за целу ову годину.

Међутим ми смо не само ту нашу обавезу испунили, него смо још и преко тога издали 2 броја више. А када се томе додаду и два додатка (од којих је један и с пртежима био, онда излази да смо свега већ до сада пружили читаоцима 3 броја више, дакле место 24, 27 штампаних табака.

Али, и ако смо ми и више труда и више трошка око листа већ до сада поднели, него што смо поштованим читаоцима „Витеза“ обећали, ипак ћемо непроменљиве воље истрајати и лист издавати и даље јер то ишту привредно-витешки интереси Српства. Још ће у овој години изаћи онолико бројева, колико нам год снага за то достигла буде. А, да бисмо у тој својој светој дужности могли што више користити, молимо све поштоване претплатнике, који нам шта дугују, да дугујуће претплате што пре измире, јер ћемо иначе и поред све добре воље бити везаних руку у раду своме.

По неки наши уважени претплатници пису хитали са пошиљањем претплате само за то, што су мислили да нам ова није од преке потребе, а то за то, што су држали да се „Витез“ у државној штампарији бесплатно штампа. Зато смо принуђени да изјавимо, да ми и штампу као и хартију за лист, увек готовим новцем плаћамо, а ти наши издаци пису малени, јер се лист увек штампа ситним словима и у сузбијеним врстама, да би му садржина обилнија била; а уз то је и хартија на којој се штампа, фипа, те и једно и друго скупо стаје. Само пак за уређивање и администрирање листа немамо никаквих издатака, јер пријатељи Витеза врше те послове не тражећи никакве накнаде.

Уједно најучтивije молимо наше садашње уважене читаоце да нам верују, да ми без икакве потребе не излазимо пред њих с молбама за претплату, и кад виде да ми то чинимо, онда треба да знају да смо у већој новој и да треба молби нашој да се одазову што пре. Ми би уз поједине чланке врло радо доносили или и потребне слике, само да нам је претплата стизала на време. Исто тако били смо вољни да нашим овогодишњим претплатницима на концу ове године дамо по један календар за идућу годину, али, тако рећи у материјалној оскудици, писмо били у стању да овога пута календар спремимо.

Оне пријатеље српске привреде и витешта из Краљевине Србије као и оне са стране, који желе да им почев од 1. јануара 1893-ће године лист шаљемо, лепо молимо да се благовремено пријаве и претплату

пошљу (положе). Који наш пријатељ најдаље до краја новембра ове године у плаћеном писму или упутницом пошље претплату за пет претплатника за целу идућу (1892-ћу) годину, добијаће по два примерка „Витеза“ целе те године бесплатно, а уз то ће им на томе добру вазда захвална остати сва кола јахача као власници листа, а тако и ми сами.

Рок претплаћивања за идућу годину морали смо да одредимо до краја новембра за то, да бисмо знали колику нам количину хартије за лист за идућу годину поручити треба, а да ова на време приспе.

Цена је гвдишња листу и за у будуће: за претплатнике у земљи 6 а за граничне 8 динара.

За шиљање како старе тако и нове претплате, адреса је: *Сталноме одбору земаљскога Већа свих „Кола Јахача Кнез Михаило“ Београд*, јер су „Кола Јахача“ њему порерила старање о листу. Ну претплатници из Краљевине могу се претплатити и код својих пошта.

Ми се надамо да ћемо у будућој години не само све дојакошње наше читаоце очувати него да ће препоруком и заузимањем њиховим и осталих пријатеља „Витеза“, број претплатника у свакоме округу знатно порастати.

Сваки пријатељ привредног и витешког унапређивања српског пека зна, да ће „Витез“, који је намењен за народ, моћи у своме задатку успевати само онда, ако сем обилног броја читалаца по градовима, буде и у сеоском становништву свакога округа имао по више стотина предплатника, јер по најновијој статистици број ждребади у ношој земљи износи: по градовима само 1559 а по селима 30.014, према томе и број сеоских одгајивача који треба да читају „Витеза“ већ је сада *двадесет* пута већи од градских одгајивача. Не мање је пак потребно да се „Витез“ удостоји *што већег броја претплатника и по нашим касарнама*, јер ту су не само српски витези, већ је међ њима велики број и таквих, који ће се по одслужењу враћати својим домовима да у мирно-добском стању буду привредници и добри одгајивачи.

Свиколици пријатељи српскога привреднога и витешкога напретка, који са сеоским одгајивачима и витезизм у додир долазите, прионите дакле да се број претплатника „Витезових“ умножи

10. октобра 1892. г.

Београд.

Уредништво и администрација
„ВИТЕЗА“

*

Најучтивije се умољавају сва уважена уредништва српских листова, да ову молбу „Витеза“ бар по једанпут у својим листима, бесплатно и што скорије оштампати изводе.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

НОВА ПРИКЛЕТКА Ч. МИЈАТОВИЋА

ТРОШКОМ КОЛРЧЕВЕ ЗДУЖВИНЕ

ИЗАШЛА ЈЕ НОВА КЊИГА

РАЈКО ОД РАСИНЕ

ПРИПОВЕТКА С КРАЈА XVII. ВЕКА

написао

ЧЕДА МИЈАТОВИЋ

У овој својој најновијој приповетци наш уважени академик Чед. Мијаговић, изнео је слику

једног младца са села — од Расине Рајка, — који, напојен витешким духом српских народних песама, као прави витез „без бојазни и прекора“, стагља себе у службу ослобођења једне грошце, која је допала ропства код једног потурчењака. Одважност и чистота карактера од Расине Рајка управо је заносна, његов српски осећај осваја срце и блажи душу Србину, његово пожртвовање за част и образ равна се пожртвовању класичних витезова. Кроз целу приповетку веје оживљавајући дух српске свести и српског поноса, — и читаоци ће с правом насладом читати и уживати у Рајку од Расине.

Дело је елегантно штампано на финој артији и има 15 штампаних табака. Цена 2 динара.

Може се добити у Београду: у књијарници Вел. Валожича и трговини Јефте Павловића и компаније, који имају главни комисион.

Продавцима даје се пристојан рат.

ТАКСЕ

за јавне забаве у општини београдској

I.

а) За свирање муш. оркестара по кафанама, баштама и т. д. од концерта до	3 д.
б) За свирање са певањем вештака од 1 концерта	5 д.
в) За свирање женског (оркестра) ампезансе	20 д.

II.

а). За игранку у локал I-ог реда	15 д.
б) За игранку у локал. II-ог реда	10 д.
в) За игранку у локал. III-ег реда	5 д.

III.

а) За панораму на дан	5—10 д.
б) За разне преставе и показивање вештина, дневно	10—50 д.
в) За менаџерије и музеуме	5—15 д.
г) Циркус од представе	10—20 д.
д) За забаве „Тинга-Танга“ т. ј. (певање, свирање и представљање) од вечера	50 д.

IV.

За друге врсте забаве које овде пису предвиђене решаваће општински Суд засебно.

V.

За воду на савској пумпи.

а) Буре од 3 акова	0.5 дин.
б) Буре од 6 акова	0.10 „
в) Буре од 9 акова	0.15 „

ТАКСЕ

ЗА ИЗНОШЕЊЕ БУБРЕТА

за квартове: Савамалски, Теразијски, Врачарски и Варошки.

1. Од собе и кухиње или мањег дућана са собом 0.25 п. д.
2. Од две или три собе, са кухињом или већег дућана са магазом 0.70 п. д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостинице са кухињом без штале 1.50 п. д.

За квартове: Дорћолски и Палилулски.

1. Од собе и кухиње, или мањег дућана са собом 0.20 п. д.
2. Од две или три собе са кухињом или већег дућана са магазом 0.60 п. д.
3. Од четири или више соба са кухињом, од кафане са кухињом, од гостинице са кухињом, без штале 1 дин.

Од суда општине београдске 28 Августа 1892 год. А.Бр. 9449.

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.

Власник Општина Београдска

Царна штампарија Народно Радикалне Странке.

Уредник Урош Кузмановић